

69/123, ULUSAL VE ULUSLARARASI DÜZEYDE HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ

**Karar (Resolution) Genel Kurul tarafından 10 Aralık 2014 Tarihinde
Kabul Edilmiştir**

[VI. Komite'nin Raporu üzerine (A/69/502)]

Dr. Ahmet ULUTAŞ*

Genel Kurul,

16 Aralık 2013 tarihli ve 68/116 sayılı kararını hatırlatarak,

BM Şartında ve uluslararası hukukta yer alan ve daha barışçıl, müreffeh ve adil bir dünya için vazgeçilmez temeller olan amaçlara ve ilkelere bağlılığını teyit ederek ve bunlara kati saygıyı teşvikte ve dünya çapında adil ve kalıcı barışın kurulması kararlılığını yineleyerek,

İnsan Hakları, hukukun üstünlüğü ve demokrasinin, birbirleriyle bağlantılı ve karşılıklı olarak birbirlerini destekleyen ve BM'nin evrensel ve bölünmez çekirdek değerlerine ve ilkelerine ait olduğunu teyit ederek,

Hukukun üstünlüğüne hem ulusal hem uluslararası düzeyde evrensel bağlılık ve uygulama ihtiyacına ve onun adalet ilkeleriyle birlikte uluslararası hukuka ve hukukun üstünlüğüne dayalı uluslararası düzen için devletlerarasında işbirliği ve barışçıl birlikte var olma için hayati olduğuna kati bağlılığı teyit ederek,

Hükümetlerin hukukun üstünlüğünü teşvik etmek ve pekiştirmekteki çabalarını desteklemek için Şart uyarınca BM tarafından gerçekleştirilen faaliyetleri hatırd tutarak ve güçlendirilmiş teknik yardım ve kapasite inşası yoluyla üye ülkelere talepleri üzerine, kendilerine düşen uluslararası yükümlülüklerin iç hukukta uygulanmasında verilen desteği güçlendirme ihtiyacını vurgulayarak,

* Dr. Hakim/Adli Müşavir, ahmetulutas1@gmail.com

Hukukun üstünlüğünün ulusal ve uluslararası düzeyde ilerlemesinin, kalıcı ekonomik büyümenin gerçekleştirilmesi, sürdürülebilir kalkınma, yoksulluğun ve açlığın ortadan kaldırılması ve tüm temel insan hak ve özgürlüklerinin korunmasında hayati olduğuna ikna olmuş olarak ve sınıraşan tehditlere karşı ortak güvenliğin Şart ve uluslararası hukuk uyarınca etkili işbirliğine dayalı olduğunu kabul ederek,

Tüm devletlerin uluslararası ilişkilerinde BM'nin amaç ve ilkeleri ile bağdaşmayacak şekilde güç kullanma veya kullanma tehdidinde bulunmaktan kaçınma ve uluslararası uyuşmazlıklarını Şartın VI. Bölümü uyarınca, uluslararası barış ve güvenliği ve adaleti tehlikeye atmayacak şekilde barışçıl yollarla çözüme yükümlülüğünü teyit ederek ve henüz böyle yapmamış olan ülkelere de Statüsüne uygun olarak Uluslararası Adalet Divanı'nın yargı yetkisini kabul etmeyi değerlendirmeleri çağrısında bulunarak,

Ulusal ve uluslararası düzeyde adalet ve iyi yönetişime olduğu gibi hukukun üstünlüğüne de saygı duyulması ve teşviki edilmesinin BM ve üye ülkelerinin eylemlerine rehberlik etmesi gerektiğine ikna olmuş olarak,

2005 Dünya Zirvesi Sonuç Bildirgesi paragraf 134 (e)'yi anımsayarak,¹

1. Genel Kurulun 67.Oturumunun yüksek düzeyli bölümü sırasındaki ulusal ve uluslararası düzeyde hukukun üstünlüğü hakkındaki yüksek düzeyli toplantısını ve bu toplantıda benimsenen deklarasyonu ² anımsar, deklarasyonun 41. paragrafı uyarınca BM Genel Sekreterince sunulan raporu not eder ve VI. Komiteden BM'nin üç sütunu ile hukukun üstünlüğü bağlantısını daha da geliştirmek için araç ve yolları değerlendirmeye devam etmesini talep eder;

2. Gönüllü taahhütler yoluyla hukukun üstünlüğünü güçlendirme çabalarını onaylar, henüz böyle yapmamış olan devletleri de ulusal önceliklerine dayalı olarak bireysel veya topluca taahhütte bulunmayı değerlendirmeye cesaretlendirir ve taahhütte bulunan devletleri de bu konulardaki bilgi, birikim ve iyi uygulama değişimine cesaretlendirir;

¹ Karar 60/1.

² Karar 67/1.

3. Genel Sekreterin BM'nin hukukun üstünlüğü faaliyetlerinin güçlendirilmesi ve koordinasyonu hakkındaki yıllık raporunu not eder³;

4. Genel Kurulun uluslararası hukukun ve onun kodifikasyonunun artan oranlı geliştirilmesini cesaretlendirici rolünü ve devletlerin uluslararası hukuk altındaki yükümlülükleriyle bağlı olduklarını bir kere daha teyit eder;

5. BM Şartında yer alan ilkeler uyarınca, uluslararası düzeyde hukukun üstünlüğünün desteklenmesi ve teşvikinin zaruri olduğunu da teyit eder;

6. Genel Sekreterin yönetim ofisinde, Hukukun Üstünlüğü Koordinasyon ve Kaynak Grubu ve Hukukun Üstünlüğü Birimi tarafından, "Uluslararası düzeyde hukukun üstünlüğünün teşviki" konusunda, üye ülkelerle başlatılan diyalogu memnuniyetle karşılar ve bu diyalogun uluslararası düzeyde hukukun üstünlüğünün teşviki amacıyla sürdürülmesi çağrısı yapar;

7. Ulusal düzeyde hukukun üstünlüğüne bağlılığın önemini ve talepleri üzerine üye ülkelere, güçlendirilmiş teknik yardım ve kapasite inşası yoluyla uluslararası yükümlülüklerinin içeride uygulanmasına desteğin güçlendirilmesi ihtiyacını vurgular;

8. Genel Sekreterden BM kuruluşları ile bağış yapanlar ve alanlar arasında daha fazla koordinasyon ve uyum sağlaması talebini ve kapasite inşası faaliyetlerinin etkinliğinin geliştirilmesi için muhtemel önlemler de dahil olmak üzere bu tür faaliyetlerin etkinliğinin daha fazla değerlendirilmesi çağrısını yineler;

9. Bu bağlamda, hukukun üstünlüğü faaliyetlerinin ulusal bağlama bağlı olması gerektiğinin ve devletlerin kendi hukukun üstünlüğü sistemlerini geliştirirken farklı ulusal deneyimleri olacağının bilincinde olarak, yasal, siyasal, sosyoekonomik, kültürel, dinsel ve diğer yerel hususiyetleri gözönüne alarak, uluslararası normların ve standartların üzerine bina edildiği ortak özelliklerin de bilincinde olarak, ulusal sahipliğin artırılması için Hukukun Üstünlüğü Merkezi yardımıyla ulusal perspektifler yerleştirilmesi ve tüm paydaşlar arasında diyalogun güçlendirilmesi çağrısı yapar;

³ A/69/181.

10. Genel Sekretere ve BM sistemine, uygun olduğu ölçüde, neredeyse BM'nin temas ettiği tüm alanlarda hukukun üstünlüğünün öneminin farkında olarak, ilgili faaliyetlerinde hukukun üstünlüğüyle ilişkili faaliyetlere kadınların da katılmaları dahil olmak üzere, hukukun üstünlüğü veçhesine sistematik olarak yer vermeleri çağırısı yapar;

11. BM sistemi içindeki mevcut görevler kapsamında, Hukukun Üstünlüğü Koordinasyon ve Kaynak Grubu'nun, Hukukun Üstünlüğü Birimi tarafından da desteklenen ve Genel Sekreter Yardımcısının liderliği altındaki genel koordinasyon ve uyum rolüne tam desteğini bildirir;

12. 63/128 sayılı ve 11 Aralık 2008 tarihli kararının 5.paragrafı uyarınca, Genel Sekreterden, bir sonraki BM'nin hukukun üstünlüğü faaliyetleri hakkındaki yıllık raporunu vakitlice sunmasını talep eder;

13. Geçiş adaletinin anahtar unsuru olarak hukukun üstünlüğüne güvenin yeniden tesisinin önemini tanır;

14. Üye ülkelerin, adli yardım da dahil herkesin adalete erişimini teşvik eden; adil, şeffaf, etkili, ayrımcı olmayan ve hesap verebilir hizmetler sunmak için gerekli tüm adımları atma taahhütlerini hatırlatır; daha ileri diyalog ve adli yardım dahil adalete erişim yoluyla ve uygun düştüğü ölçüde hem medeni hem cezai yargılama usullerinde, hukukun üstünlüğünün güçlendirilmesindeki ulusal uygulamaların paylaşılmasına cesaretlendirir; hükümetlere talepleri üzerine bu bağlamda sunulan yardımın yoğunlaştırılması ihtiyacını vurgular;

15. Ulusal uygulamaların paylaşımının ve katılımcı diyalogun önemini vurgular ve Genel Sekreteri, hukukun üstünlüğü konusundaki en iyi ulusal uygulamalarının gönüllü olarak paylaşımı için üye ülkelere yollar önermeye ve Genel Kurula 70.Oturumda sunacağı yıllık raporuna 61/39 sayılı ve 4 Aralık 2006 tarihli, 62/70 sayılı ve 6 Aralık 2007 tarihli, 63/128 sayılı ve 11 Aralık 2008 tarihli, 64/116 sayılı ve 16 Aralık 2009 tarihli, 65/32 sayılı ve 6 Aralık 2010 tarihli, 66/102 sayılı ve 9 Aralık 2011 tarihli ve 67/97 sayılı ve 14 Aralık 2012 tarihli kararlar uyarınca yapılan tematik tartışmaların analitik özetini dahil etmeye davet eder;

16. Genel Sekreteri ve BM sistemini hukukun üstünlüğü faaliyetlerine yüksek

öncelik vermeye cesaretlendirir;

17. Uluslararası Adalet Divanı ve BM Uluslararası Ticaret Hukuku ve Uluslararası Hukuk Komisyonunu, Genel Kurula sundukları raporlarında hukukun üstünlüğünü teşvikteki rolleri hakkındaki yorumlara yer vermeyi sürdürmeye davet eder;

18. Hukukun Üstünlüğü Koordinasyon ve Kaynak Grubu ve Hukukun Üstünlüğü Birimini, üye ülkelerle düzenli, şeffaf ve kapsayıcı bir şekilde ve bilhassa gayri resmi bilgilendirmelerle etkileşim içinde olmayı sürdürmeye davet eder;

19. Hukukun Üstünlüğü Biriminin görevlerini etkin ve kalıcı bir şekilde yerine getirmesi ihtiyacını ve kendisine bu etkinin sağlanması için gerekli olan uygun vasıtaların sağlanması gereğini vurgular;

20. “Ulusal ve Uluslararası Düzeyde Hukukun Üstünlüğü” başlıklı bir maddeyi 70. Oturumunun geçici gündemine dahil etmeye karar verir ve üye ülkeleri, “Hukukun Üstünlüğünün Teşviki ve İlerletilmesinde Çok Taraflı Sözleşme Süreçlerinin Rolü” alt başlığı üzerine yapılacak olan VI. Komite tartışmasına yorumlarını odaklamaya davet eder.

68. Genel Kurul
10 Aralık 2014